

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 28.11.1973, sp. zn. Czf 4/73, ECLI:CZ:NS:1973:CZF.4.1973.1

Číslo: 22/1974

Právní věta: Nie je zásadne vylúčené priznať pracovníkovi invalidný dôchodok pri pracovnom úraze (chorobe z povolania), aj keď jednou z príčin invalidity bol nepriaznivý zdravotný stav, ktorý nebol následkom úrazu, prípadne choroby z povolania. Predpokladom pre kladný záver o príčinnej súvislosti invalidity a pracovného úrazu alebo choroby z povolania v prípade, že bezprostrednou príčinou invalidity bol napr. nepracovný úraz alebo choroba, ktorá nie je chorobou z povolania, je však to, že nebyť následkov vzniklých z pracovného úrazu (choroby z povolania), invalidita pracovníka by nenastala. Nepostačovalo by iba zistenie, že takúto súvislosť nemožno vylúčiť, ale je potrebné, aby táto súvislosť bola preukázaná, a to najmä na základe odborného znaleckého posúdenia.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 28.11.1973

Spisová značka: Czf 4/73

Číslo rozhodnutí: 22

Číslo sešitu: 3

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Důchod, Nemoc z povolání, Pracovní úraz, Sociální zabezpečení

Předpisy: 101/1964 Sb. § 22 ods. 1

§ 23

§ 26

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 22/1974 sb. rozh.

Nie je zásadne vylúčené priznať pracovníkovi invalidný dôchodok pri pracovnom úraze (chorobe z povolania), aj keď jednou z príčin invalidity bol nepriaznivý zdravotný stav, ktorý nebol následkom úrazu, prípadne choroby z povolania.

Predpokladom pre kladný záver o príčinnej súvislosti invalidity a pracovného úrazu alebo choroby z povolania v prípade, že bezprostrednou príčinou invalidity bol napr. nepracovný úraz alebo choroba, ktorá nie je chorobou z povolania, je však to, že nebyť následkov vzniklých z pracovného úrazu (choroby z povolania), invalidita pracovníka by nenastala.

Nepostačovalo by iba zistenie, že takúto súvislosť nemožno vylúčiť, ale je potrebné, aby táto súvislosť

bola preukázaná, a to najmä na základe odborného znaleckého posúdenia.

(Rozsudok Najvyššieho súdu ČSSR z 28. 11. 1973, [Czf 4/73](#))

Správa dôchodkov v Bratislave priznala navrhovateľovi rozhodnutím z 9. 7. 1971 invalidný dôchodok od 6. 7. 1971 podľa ustanovenia § 20 ods. 3 zákona č. 101/1964 Zb. v sume 1352 Kčs mesačne. Navrhovateľ sa domáhal opravným prostriedkom podaným na súde zrušenia rozhodnutia Správy dôchodkov a priznania invalidného dôchodku z choroby z povolania ako pracovníkovi II. kategórie. Uviedol, že trpí na chorobu z povolania (vazoneurózu), stráca rovnováhu a padá, a že tým bol aj zapríčinený jeho úraz, na základe ktorého bol uznaný ako invalidný.

Krajský súd v Bratislave potvrdil rozhodnutie odporcu v podstate s tým odôvodnením, že podľa posudkov posudkových komisií sociálneho zabezpečenia, najmä posudku Krajskej posudkovej komisie sociálneho zabezpečenia v N. z 23. 9. 1971, vznikla invalidita navrhovateľa následkom úrazu utrpeného 18. 8. 1970, pričom choroba z vibrácie invaliditu nepodmieňuje. Súd prvého stupňa z toho vyvodil, že choroba z vibrácie nespôsobila invaliditu a nemôže byť preto ani z titulu tejto choroby navrhovateľovi priznaný invalidný dôchodok pri pracovnom úraze podľa ustanovenia § 22 zákona č. 101/1964 Zb. Navrhovateľ v odvolaní proti tomuto uzneseniu znova zdôrazňoval, že jeho invalidita je v príčinnej súvislosti s vazoneurózou ako chorobou z povolania, a práve v dôsledku tejto choroby utrpel úraz, ktorý založil stav jeho plnej invalidity. Uviedol ďalej, že už v roku 1968 mu navrhovali, aby požiadal o invalidný dôchodok pre závraty, ale on požiadal len o zmenu pracoviska. V novom pracovnom zadelení mu potom zistili chorobu z vibrácie, teda chorobu z povolania.

Najvyšší súd SSR po vyžiadaní doplňujúceho posudku od Krajskej posudkovej komisie sociálneho zabezpečenia v N. ohľadne príčinnej súvislosti medzi ochorením navrhovateľa na vazoneurózu a úrazom utrpeným 18. 8. 1970 potvrdil uznesenie Krajského súdu v Bratislave s odôvodnením, že invalidita navrhovateľa bola vyvolaná len následkami úrazu z augusta 1970 a že nie je daná príčinná súvislosť medzi následkami tohto úrazu a chorobou z povolania. Nie sú teda splnené podmienky pre priznanie invalidity pri pracovnom úraze (chorobe z povolania) podľa ustanovenia § 22 zákona č. 101/1964 Zb.

Najvyšší súd ČSSR rozhodol o sťažnosti pre porušenie zákona, ktorú podal generálny prokurátor ČSSR, tak, že uvedenými uzneseniami súdov obidvoch stupňov bol porušený zákon.

Z odôvodnenia:

Navrhovateľ utrpel 18. 8. 1970 úraz pádom zo stohu slamy, keď vypomáhal pri mlatbe susedovi. Domáhal sa zistenia, že tento úraz nastal v súvislosti s jeho chorobou z povolania (vazoneurózu), nakoľko pád zo stohu slamy bol spôsobený závratom ako dôsledkom choroby z povolania.

Zákon č. 101/1964 Zb. o sociálnom zabezpečení (úplné znenie zákona bolo vyhlásené pod č. 5/1972 Zb.) ustanovuje v § 26 výšku invalidného dôchodku (čiastočného invalidného dôchodku) pri pracovnom úraze. Predpokladom pre stanovenie výšky invalidného dôchodku podľa tohto ustanovenia je tá skutočnosť, že plná (čiastočná) invalidita je následkom pracovného úrazu. Pojem pracovného úrazu vymedzuje zákon o sociálnom zabezpečení v ustanovení § 22 ods. 1 tak, že pracovným úrazom je úraz, ktorý utrpel pracovník pri plnení pracovných úloh alebo v priamej súvislosti s ním, pričom pod písm. a/ až d/ uvádza v ďalšom prípady, kedy pracovníkovi, ktorý utrpel úraz, prislúchajú rovnaké nároky ako keby išlo o pracovný úraz. Podľa ustanovenia § 22 ods. 2 zákona č. 101/1964 Zb. sa choroby z povolania kladú na roveň pracovným úrazom.

Z týchto ustanovení treba vychádzať pri riešení prejednávanej veci, v ktorej sa pracovník domáha priznania invalidného dôchodku pri pracovnom úraze s tým odôvodnením, že ochorel chorobou z

povolania a že v dôsledku tejto choroby došlo potom k jeho úrazu (aj keď nepracovnému), následkom ktorého sa stal invalidným.

Za tohto stavu ide o to, či možno priznať invalidný dôchodok vo výške podľa ustanovenia § 23 zákona č. 101/1964 Zb. aj v prípade, keď bezprostrednou príčinou invalidity nebol pracovný úraz a či aj za uvedeného stavu môže byť splnená zákonom vyžadovaná podmienka príčinnej súvislosti (porov. v § 23 ods. 1 zákona č. 101/1964 Zb. slová „plná invalidita je následkom pracovného úrazu“).

Pri skúmaní príčinnej súvislosti treba prihliadať k všetkým skutočnostiam v ich vzájomnej súvislosti z toho hľadiska, či vyvolali invaliditu. Existencia určitého chorobného stavu pracovníka sama o sebe vzniku invalidity následkom pracovného úrazu nebráni.

Nebolo by preto zásadne vylúčené, aby bol priznaný pracovníkovi invalidný dôchodok pri pracovnom úraze, aj keď jednou z príčin invalidity bol nepriaznivý zdravotný stav, bez ohľadu na to, či bol tento zdravotný stav následkom úrazu, prípadne choroby z povolania, alebo či tu boli iné príčiny. Predpokladom, pravda, je, že bolo nepochybne preukázané, že došlo k úrazu (že bola zistená choroba z povolania vykazujúca všetky znaky, ktoré podľa zoznamu chorôb z povolania musia byť splnené pre záver, že ide o chorobu z povolania).

Z tohto hľadiska nemožno potom vylúčiť ani to, že invalidita - aj keď bezprostrednou príčinou bol nepracovný úraz - vznikla následkom pracovného úrazu, ku ktorému došlo skôr. Predpokladom pre kladný záver o existencii príčinnej súvislosti v uvedenom zmysle by však bolo, že škodlivé následky z nepracovného úrazu sú v takej príčinnej súvislosti s neskôr vzniklou invaliditou, že nebyť takých následkov vzniklých z pracovného úrazu (choroby z povolania), invalidita pracovníka by nenastala. Nepostačovalo by iba zistenie, že takú súvislosť nemožno vylúčiť, ale treba, aby takáto súvislosť bola preukázaná, a to najmä na základe odborného znaleckého posúdenia.

V prejednávanej veci sa však doplňujúci posudok Krajskej posudkovej komisie sociálneho zabezpečenia v N. z 3. 8. 1972 s riešením danej otázky z uvedeného hľadiska podrobne nezaoberal. Pretože išlo o okolnosť pre posúdenie veci významnú, nemal sa ani odvolací súd uspokojiť len so záverom komisie, že úraz, pre ktorý bol navrhovateľ uznaný za invalidného, nie je v príčinnej súvislosti s vazoneurózou, na ktorú navrhovateľ trpí.

Vzhľadom na opakujúce sa tvrdenia navrhovateľa počas konania, že totiž v dôsledku vazoneurózy máva závraty a že aj jeho pád, pri ktorom utrpel úraz, bol zapríčinený práve takýmto závratom, bolo potrebné trvať na tom, aby v doplňujúcom posudku bolo jasne a dostatočne zdôvodnené, či je alebo nie je príčinná súvislosť medzi chorobou z povolania a invaliditou navrhovateľa. Posudok však neobsahuje v tomto smere nijaké bližšie zdôvodnenie záveru, že tu niet príčinnej súvislosti z hľadiska navrhovateľom tvrdených závratov vyplývajúcich údajne z vazoneurózy, na ktoré vraj trpel už v roku 1968 a mal byť nimi zapríčinený aj jeho pád zo stohu slamy. Súdny mali na takomto vysvetlení trvať a mali žiadať doplnenie posudku krajskej posudkovej komisie sociálneho zabezpečenia s prihliadnutím na lekársku dokumentáciu.

Ak v danom prípade riadne zdôvodnenie posudku chýba a záver posudku nie je účinný na základe objektívnych skutočností tvoriacich podklad posudku, nejde o taký posudok, ktorý by mohol byť spoľahlivým dôkazom v zmysle ustanovenia § 125 O. s. p. Za tohto stavu nebol dostatočný podklad pre záver, či invalidita navrhovateľa vznikla v súvislosti s jeho chorobou z povolania, a súdy teda nemali zistený skutočný stav veci pre správne rozhodnutie vo veci samej.

Pretože súdy obidvoch stupňov v uvedenom smere nepostupovali, porušili svojimi uzneseniami zákon v ustanoveniach § 6, § 120, § 127, § 153 ods. 1, § 219 a § 244 O. s. p. v súvislosti s ustanoveniami § 22 a § 26 zákona č. 101/1964 Zb. (úplné znenie zákona bolo vyhlásené pod č. 5/1972 Zb.).